

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul VI nr.63

Martie 2003

Cuprins

<i>Tendențe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna martie 2003.....	2
<i>Evoluția producției</i>	- Tendință ascendentă a producției industriale	3
<i>Stocuri</i>	- Trend ascendent în evoluția stocurilor	6
<i>Factori care limitează producția</i>	- Cererea insuficientă devansează ușor lipsa lichidităților.....	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Decalajul dintre cererea și oferta de forță de muncă se accentuează	8
<i>Prețurile producției industriale</i>	- Creștere ușoară a prețurilor de producție.....	9
<i>Investiții</i>	- Mediul investițional devine mai dinamic.....	10
<i>Profitabilitate</i>	- Estimări optimiste privind rata profitabilității.....	11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluțiile principalilor indicatori în luna martie 2003

Pentru luna martie 2003 opiniile exprimate de conducătorii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură evidențiază încadrarea pe un trend ascendent a principalilor indicatori economici ai activității de producție în industrie și sectorul de construcții.

Aproape 44 la sută dintre agenții economici consideră că vor realiza o producție mai mare decât în luna precedentă, în timp ce un procentaj de 9 la sută anticipează că aceasta se va încadra pe un trend descendent. În proporție de 47 la sută, participanții la sondaj apreciază că producția realizată se va menține la nivelul lunii anterioare. Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție este estimat la circa 75 la sută.

Trimestrul I 2003 pare a se încheia cu o perspectivă puțin favorabilă din punct de vedere al situației stocurilor de produse finite, prefigurându-se o creștere a producției pe stoc. Procentajul celor care apreciază că pe ansamblul sectorului de producție industrială vor crește stocurile de produse finite însumează aproape 22 la sută (față de circa 7 la sută în luna februarie), iar cel al respondenților care estimează că absorbția stocurilor de produse finite se va intensifica se situează în jurul nivelului de 12 la sută (cu 3 puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă). În majoritatea ramurilor, stocurile de materii prime înregistrează un nivel satisfăcător, conform opiniilor exprimate de circa 80 la sută dintre participanții la sondaj. Cu toate că aproximativ 8 la sută dintre agenții economici chestionați semnalează în continuare existența unor sectoare unde problemele de aprovizionare afectează buna desfășurare a procesului de producție, trebuie menționat faptul că procentajul celor care apreciază că stocurile de materii prime se situează peste normal a crescut cu circa 10 puncte procentuale comparativ cu luna precedentă.

Managerii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură estimează că în luna martie principala cauză a limitării creșterii economice este cererea, considerată de către unii agenți economici ca fiind insuficientă pentru produsele realizate, urmată îndeaproape de blocajul financiar. Alături de acești factori sunt menționate lipsa materiilor prime, evoluția cursului monedei naționale și nivelul dobânzilor bancare.

În privința tendinței numărului de personal din sectorul industrial și activitatea de construcții, cei care apreciază că nu vor avea loc modificări esențiale în ceea ce privește evoluția forței de muncă sunt în continuare majoritari (56 la sută dintre respondenți), dar trebuie remarcat faptul că un procentaj record reprezentat de circa 41 la sută dintre cei chestionați estimează o posibilă evoluție descendentă a forței de muncă angajate. Circa 3 la sută dintre participanții la sondaj preconizează că numărul de salariați se va încadra pe un trend ascendent.

Procentajul agenților economici care estimează o evoluție stabilă a prețurilor însumează circa 59 la sută (față de 63 la sută în luna februarie). Expectațiile inflaționiste s-au amplificat ușor, fiind prezente în opiniile a circa 37 la sută dintre participanții la sondaj (cu numai 1 punct procentual mai mult față de luna anterioară).

În ceea ce privește volumul investițiilor, dar mai ales nivelul ratei profitabilității estimările indică o evoluție pozitivă a acestora. Procentajul celor chestionați care anticipează menținerea la un nivel nemodificat a volumului de investiții și a ratei profitabilității față de luna precedentă este și în luna martie majoritar. Circa 28 la sută dintre participanți în cazul investițiilor și peste 30 la sută în cazul profitabilității (cu 4 și respectiv 15 puncte procentuale mai mult decât în luna februarie) estimează un trend ascendent al acestor indicatori.

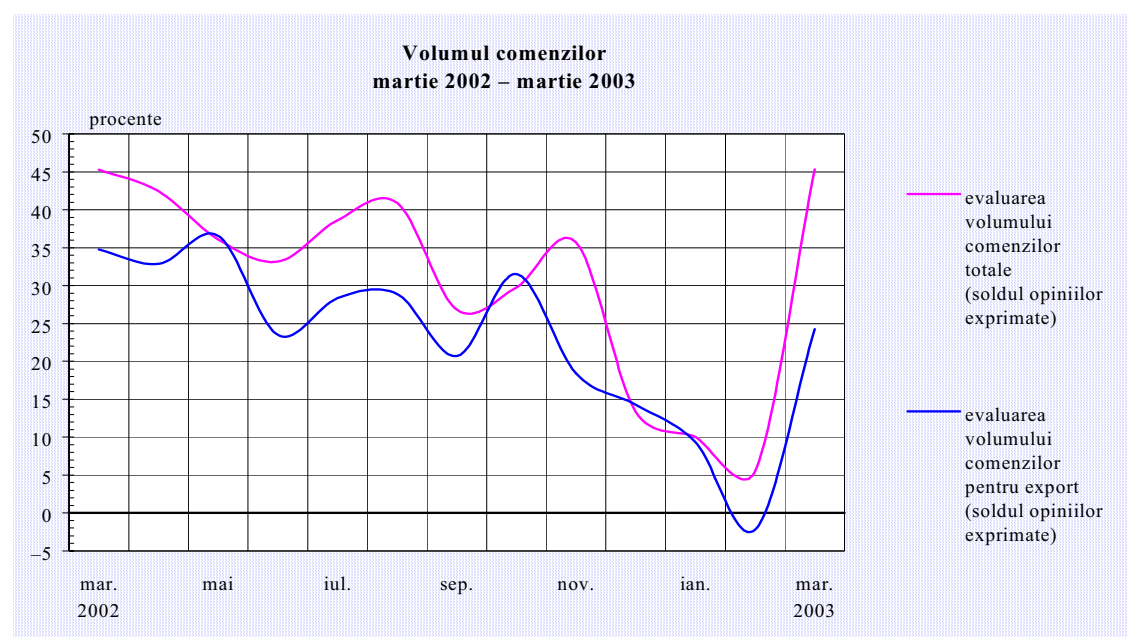
*Evoluția
producției*

Tendință ascendentă a producției industriale

Din aprecierile managerilor întreprinderilor participante la sondaj, pentru ultima lună a trimestrului I se conturează perspectiva unei evoluții ascendente a producției industriale. În proporție de circa 54 la sută, agenții economici care își desfășoară activitatea în sectorul industrial estimează creșterea portofoliului de comenzi, aproape 37 la sută anticipează menținerea acestuia la același nivel, în timp ce opiniile nefavorabile reprezintă circa 9 la sută.

Evoluții	Feb. 2003	Mar. 2003
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↘	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	76,3%	75,1%

Majoritatea agenților economici care consideră că dinamica volumului de comenzi va fi mai accentuată provin din următoarele sectoare: industria de prelucrare a petrolului, metalurgie, industria ușoară, industria extractivă, industria chimică, industria mijloacelor de transport și industria materialelor de construcții.

*Trend
ascendent al
volumului
total al
comenzilor*

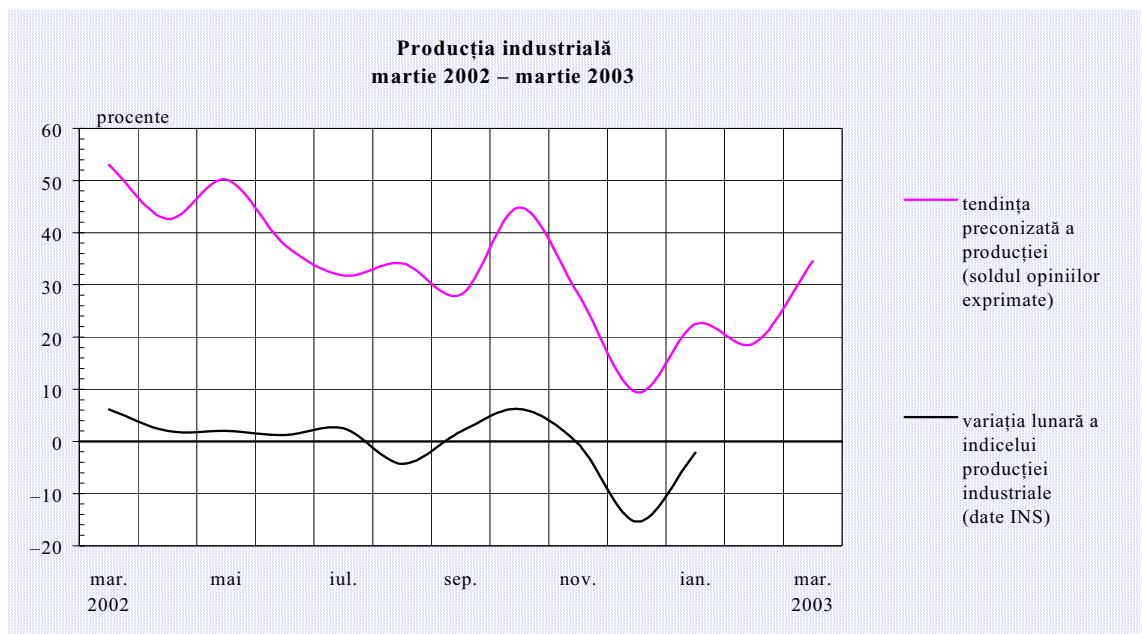
O relativă încetinire a ritmului activității economice pentru luna în curs este anticipată cu precădere de către agenții economici care activează în industria alimentară, industria de mașini și echipamente, industria de prelucrare a lemnului, activitatea de construcții, precum și de o parte a celor din industria extractivă, metalurgie și industria materialelor de construcții (unde sunt predominante opiniile favorabile unei evoluții ascendente a volumului de comenzi).

Pentru luna martie, și în ceea ce privește evoluția comenzilor pentru export estimările indică un trend ascendent: un procentaj de 35 la sută dintre participanții la sondaj (cu 23 de puncte procentuale mai mult decât în luna precedentă) anticipează o creștere a exporturilor și tot atâția consideră că în sectoarele pe care le reprezintă evoluția portofoliului de comenzi destinate exportului va fi stabilă. O conjunctură mai puțin favorabilă este în continuare semnalată de către un procentaj însumând 11 la sută dintre agenții economici care intră în componența eșantionului chestionat.

Majoritatea agenților economici localizați în industria ușoară, industria metalurgică, industria chimică, industria de prelucrare a petrolului, industria mijloacelor de transport și o parte a celor din industria materialelor de construcții și industria de prelucrare a lemnului apreciază că vor avea de onorat o cerere externă majorată pentru produsele realizate.

Mare parte a agenților economici care își desfășoară activitatea în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou (67 la sută) și într-o mai mică proporție (între 24 - 34 la sută) cei din industria extractivă și industria mijloacelor de transport preconizează o reducere a cererii externe.

Evoluție pozitivă a producției industriale

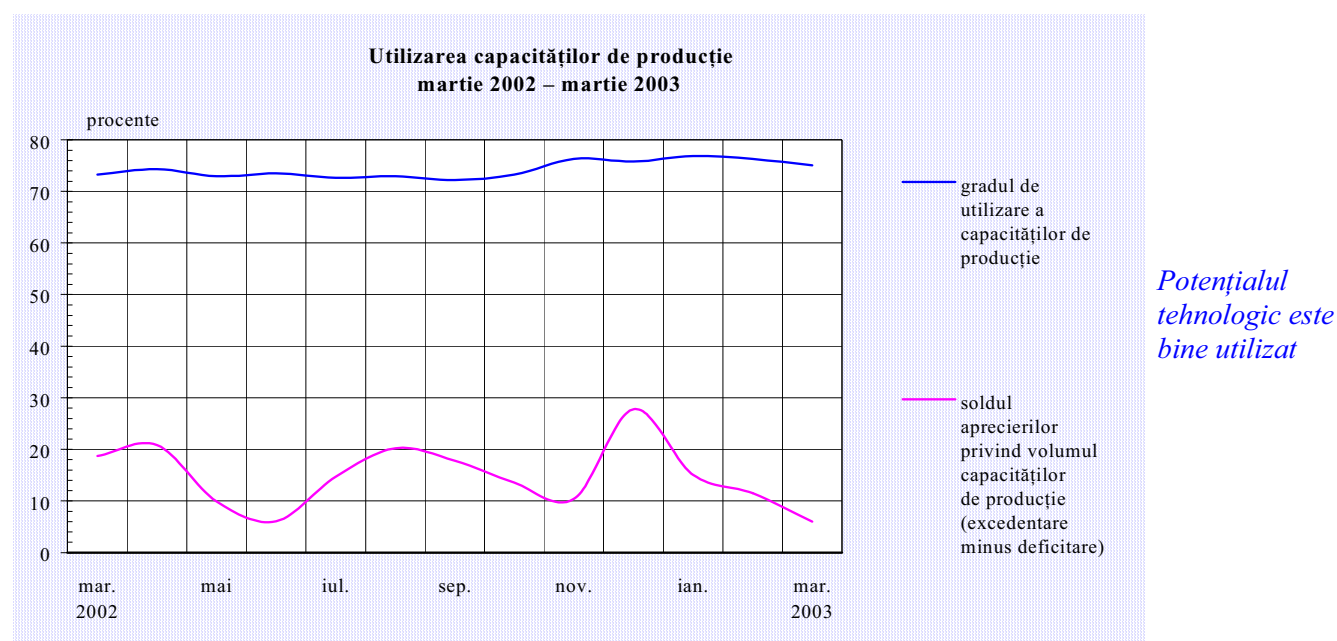
Fundamentându-și aprecierile pe anticipările optimiste privind evoluția cererii (îndeosebi a celei pentru export) în sectoarele pe care la reprezintă, aproape 44 la sută dintre cei chestionați consideră că vor obține o producție superioară celei din luna precedentă și circa 47 la sută

anticipează menținerea producției la nivelul lunii februarie. Similar lunii precedente, circa 9 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că producția realizată va scădea.

O revigorare a activității și evoluții peste media pe industrie sunt așteptate în următoarele sectoare de activitate: industria extractivă, industria textilă, industria de prelucrare a lemnului, industria materialelor de construcții, metalurgie, industria de mașini și echipamente și industria mijloacelor de transport.

Estimările mai puțin favorabile provin din rândul agenților economici din industria alimentară și activitatea de construcții, precum și de la o parte a celor care activează în industria extractivă și industria metalurgică.

Capacitățile de producție vor fi utilizate în proporție de circa 75 la sută, pentru majoritatea agenților economici gradul de utilizare a acestora situându-se în apropierea mediei pe industrie (mai puțin în industria materialelor de construcții, industria mijloacelor de transport, industria alimentară și industria de mașini și echipamente, unde gradul de utilizare a capacităților de producție se situează între 50 și 61 la sută).

Potențialul tehnologic aflat în exploatare este bine corelat cu programul de producție în opinia a circa 84 la sută dintre participanții la sondaj. Circa 11 la sută dintre cei chestionați apreciază că în luna martie capacitățile de producție sunt excedentare. Acest rezultat este determinat în cea mai mare parte de opiniile exprimate de agenții economici din sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, industria chimică, industria materialelor de construcții, industria mijloacelor de transport și din activitatea de construcții.

Stocuri

Trend ascendent în evoluția stocurilor

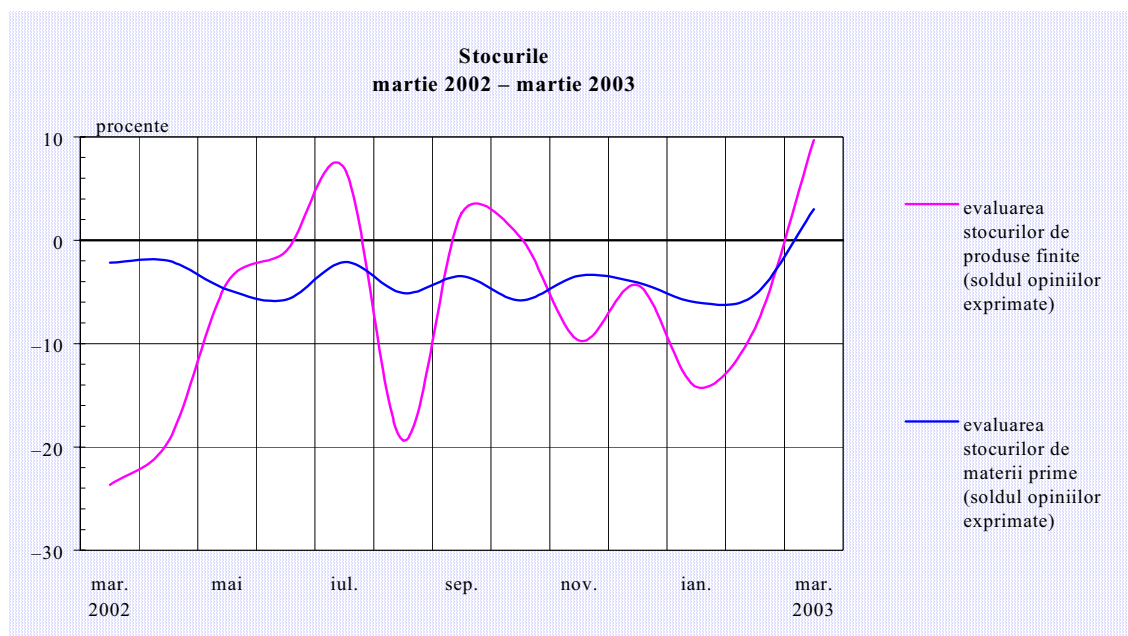
În luna martie, absorbția stocurilor de produse finite se va produce într-o măsură mult redusă comparativ cu luna precedentă. Procentajul opiniilor exprimate în sensul continuării absorbției stocurilor este depășit de cel al respondenților care au anticipat creșterea producției pe stoc (cu aproape 10 puncte procentuale).

Producția pe stoc este în creștere în următoarele sectoare: industria ușoară, industria de prelucrare a petrolului, industria materialelor de construcții, metalurgie și industria mijloacelor de transport. Alături de acestea, acumularea de stocuri se manifestă (cu intensitate redusă) și în industria alimentară și cea de prelucrare a lemnului (unde predominante sunt opiniile celor care nu se confruntă cu probleme legate de asigurarea desfacerii produselor).

Evoluții	Feb. 2003	Mar. 2003
Stocurile de produse finite	↘	↗
Stocurile de materii prime	↘	↗

Circa 12 la sută dintre participanții la sondaj (localizați cu precădere în industria alimentară, industria chimică, industria de mașini și echipamente și industria ușoară) consideră că stocurile de produse finite vor continua să scadă, în timp ce pentru 57 la sută dintre cei chestionați acestea vor rămâne neschimbate.

Evoluție ascendentă a stocurilor

Stocurile de materii prime înregistrează în majoritatea ramurilor un nivel satisfăcător, conform opiniilor exprimate de circa 80 la sută dintre participanții la sondaj, în timp ce pentru circa 11 la sută dintre respondenți nivelul acestora se situează peste normal.

Există în continuare ramuri unde problemele legate de aprovizionarea cu materii prime afectează buna desfășurare a procesului de producție. Mai mult de 8 la sută dintre participanții la sondaj se confruntă cu probleme generate de lipsa materiilor prime. Principalii reprezentanți ai acestei categorii provin din industria de prelucrare a lemnului, metalurgie, activitatea de construcții și producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

*Factori care
limitează
producția*

Cererea insuficientă devansează ușor lipsa lichidităților

După un interval de 12 luni, lipsa cererii redevine în opinia a circa 37 la sută dintre agenții economici participanți la sondajul de conjunctură principalul factor care împiedică buna desfășurare a procesului de producție. Portofoliul de comenzi este considerat a se situa sub nivelul de la care nu ar mai constitui o preocupare îndeosebi de către agenții economici din industria chimică, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente, sectorul de prelucrare a petrolului, industria ușoară, industria mijloacelor de transport și activitatea de construcții.

Problemele generate de lipsa lichidităților sunt declarate ca principale surse ale limitării creșterii producției de către circa 34 la sută dintre cei chestionați. Imposibilitatea asigurării continuității fluxurilor financiare este reclamată în majoritatea ramurilor industriale. Efectele negative ale blocajului financiar sunt nominalizate de către participanții la sondaj în proporții mult mai reduse (cuprinse între 12 și 17 la sută): în industria alimentară, industria materialelor de construcții și industria mijloacelor de transport.

Un procentaj însumând circa 23 la sută dintre respondenți identifică lipsa materiilor prime ca factor cu influență nefavorabilă asupra activității de producție industrială și celei de construcții. Acest fenomen afectează în special metalurgia, industria alimentară, industria de prelucrare a lemnului, industria de prelucrare a petrolului, industria de mașini și echipamente, industria textilă, activitatea de construcții și producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă.

Deprecierea monedei naționale generează dificultăți în desfășurarea normală a activității productive, conform opiniei a circa 17 la sută dintre participanții la sondaj. Cu excepția industriei extractive, metalurgiei, industriei de mijloace de transport și activității de construcții, unde efectele creșterii cursului de schimb leu/euro par a fi mai puțin resimțite (din aceste sectoare provenind între 1 și 7 la sută dintre opinii), în restul sectoarelor de activitate deprecierea leului este indicată ca factor advers în proporții cuprinse între 20 și 95 la sută dintre opiniile exprimate.

Creditele, ca sursă de finanțare, sunt greu accesibile în opinia a circa 14 la sută dintre respondenți, ca urmare a nivelului ridicat al dobânzilor active practicate de bănci. Aprecieri în acest sens au fost

Utilizarea
forței de muncă

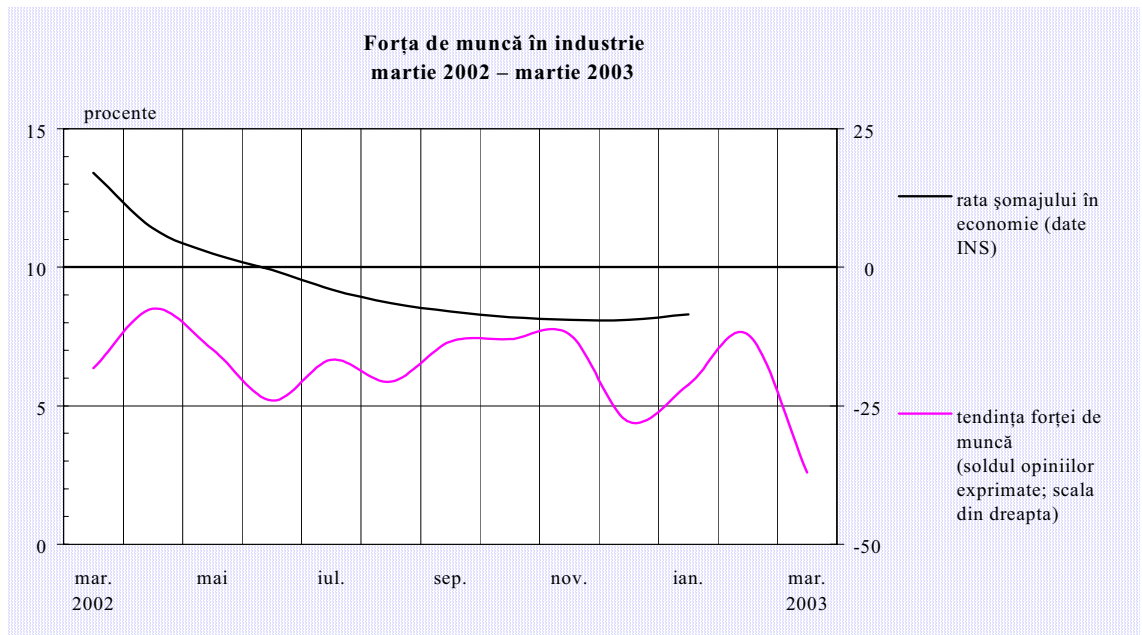
făcute îndeosebi de agenții economici din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, industria chimică, industria de prelucrare a lemnului și activitatea de construcții.

Decalajul dintre cererea și oferta de forță de muncă se accentuează

Pentru luna martie, estimările agenților economici participanți la sondaj cu privire la evoluția forței de muncă angajate în activitățile industriale evidențiază o accentuare a trendului descendent al acesteia. Procentajul celor care apreciază că în sectoarele de activitate pe care le reprezintă vor avea loc disponibilizări de personal îl depășește cu peste 37 puncte procentuale (față numai de circa 12 puncte procentuale în luna precedentă) pe cel al opiniilor favorabile unei evoluții ascendente a numărului de personal angajat.

Aproape 41 la sută dintre respondenți (cu 27 puncte procentuale mai mult decât în luna precedentă) au apreciat că în sectoarele în care își desfășoară activitatea vor avea loc disponibilizări de personal. Reduceri mai accentuate sunt așteptate în industria de prelucrare a petrolului, industria ușoară, industria de mijloace de transport, metalurgie, ramuri care se regăsesc și printre cele unde se anticipează diminuarea portofoliului de comenzi sau utilizarea sub potențial a capacităților de producție din dotare.

Trend
descendent
accentuat în
evoluția
forței de
muncă

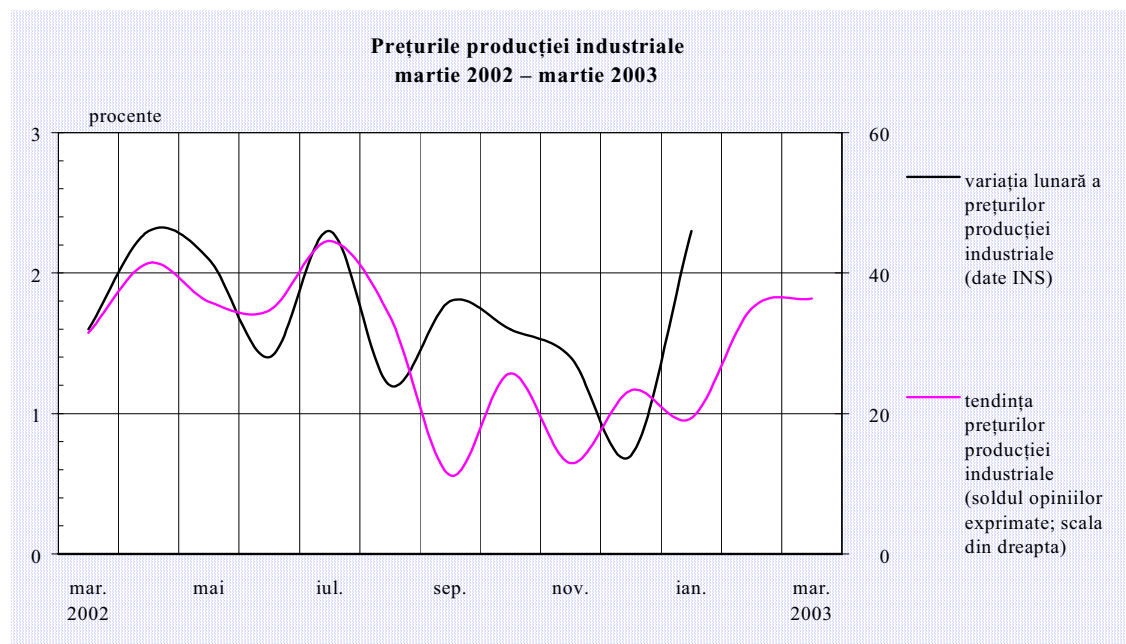

Procentajul participanților la sondaj care anticipează un trend ascendent al forței de muncă este în continuare foarte redus, situându-se puțin peste 3 la sută.

*Prețurile
producției
industriale*

Creștere ușoară a prețurilor de producție

Deși mai redusă decât în luna februarie, presiunea expectațiilor inflaționiste continuă să fie prezentă în aprecierile agenților economici. Evoluția prețurilor producătorilor industriali se va menține pe un trend ascendent, dar ritmul de creștere va fi redus. Pentru luna martie se anticipează o evoluție destul de lentă.

*Expectațiile
inflaționiste în
creștere ușoară*

Aproape 37 la sută dintre agenții economici participanți la sondaj apreciază că vor opera majorări ale prețurilor practicate. În industria alimentară, industria chimică, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, precum și în industria mijloacelor de transport și activitatea de construcții, anticipările inflaționiste se situează peste media sectorului de producție industrială.

Procentajul participanților la sondaj care estimează că în sectoarele pe care le reprezintă nu vor avea loc (pentru moment) modificări ale prețurilor practicate rămâne și în luna martie majoritar (59 la sută).

Cu toate că mulți dintre producători se confruntă cu o diminuare a cererii (îndeosebi a celei interne), proporția respondenților care consideră că vor opera reduceri ale prețurilor practicate este nesemnificativă (sub 1 la sută).

Investiții

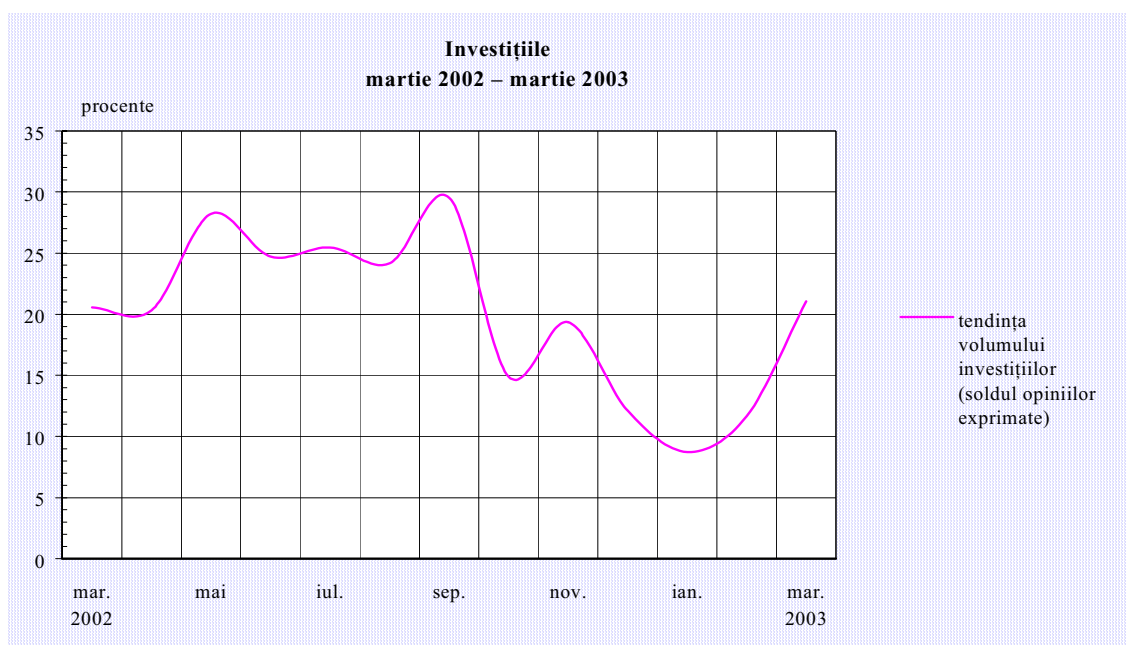
Mediul investițional devine mai dinamic

Mediul investițional românesc continuă să fie privit cu scepticism de către majoritatea agenților economici participanți la sondaj, ponderea celor care nu prevăd evoluții semnificative în activitatea de investiții fiind și în această lună majoritară (circa 62 la sută dintre operatorii economici chestionați).

Procentajul celor care estimează o evoluție favorabilă a volumului investițiilor s-a majorat însă cu 5 puncte procentuale comparativ cu luna precedentă, în timp ce numărul respondenților care apreciază că investițiile vor scădea s-a diminuat cu 6 puncte procentuale.

Cu toate că ritmul este în continuare lent, în luna martie, în opinia a circa 29 la sută dintre operatorii economici investițiile se vor încadra pe un trend ascendent.

Activitatea de investiții în ușoară revenire

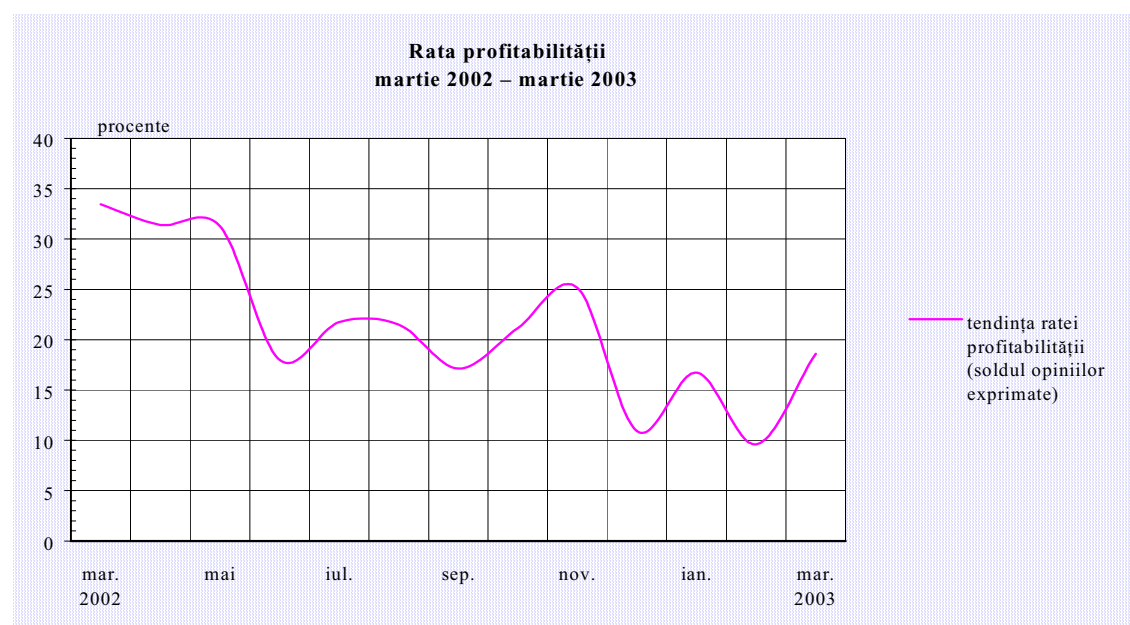
Distribuția pe ramuri arată că operatorii în opinia cărora procesul investițional dispune de resurse și va avea o evoluție ascendentă față de luna anterioară provin cu precădere din industria extractivă, industria de mașini și echipamente, industria de prelucrare a petrolului, industria de mijloace de transport, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă și în mai mică măsură din industria chimică, industria de prelucrare a lemnului, industria alimentară și metalurgie.

În opiniile exprimate de circa 7 la sută dintre participanții la sondaj se regăsesc estimări mai puțin optimiste, semnalându-se persistența lipsei de interes pentru investiții. Agenții economici din industria ușoară, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, activitatea de construcții și parțial cei din industria alimentară și metalurgie apreciază că procesul investițional va avea o evoluție descendentă comparativ cu perioada anterioară.

Estimări optimiste privind rata profitabilității

Pentru ultima lună a trimestrului I 2003, aprecierile agenților economici participanți la sondaj privind evoluția profitabilității sunt optimiste. Comparativ cu luna precedentă, procentajul respondenților care estimează o creștere a profitabilității s-a dublat (de la 15 la 30 la sută).

Producătorii care speră că vor reuși să-și îmbunătățească performanțele, sporindu-și rentabilitatea, provin din ramuri cum sunt: prelucrarea petrolului (76 la sută dintre opinii); industria chimică (47 la sută dintre opinii); industria de mașini și echipamente (32 la sută dintre opinii); industria materialelor de construcții (21 la sută dintre opinii).

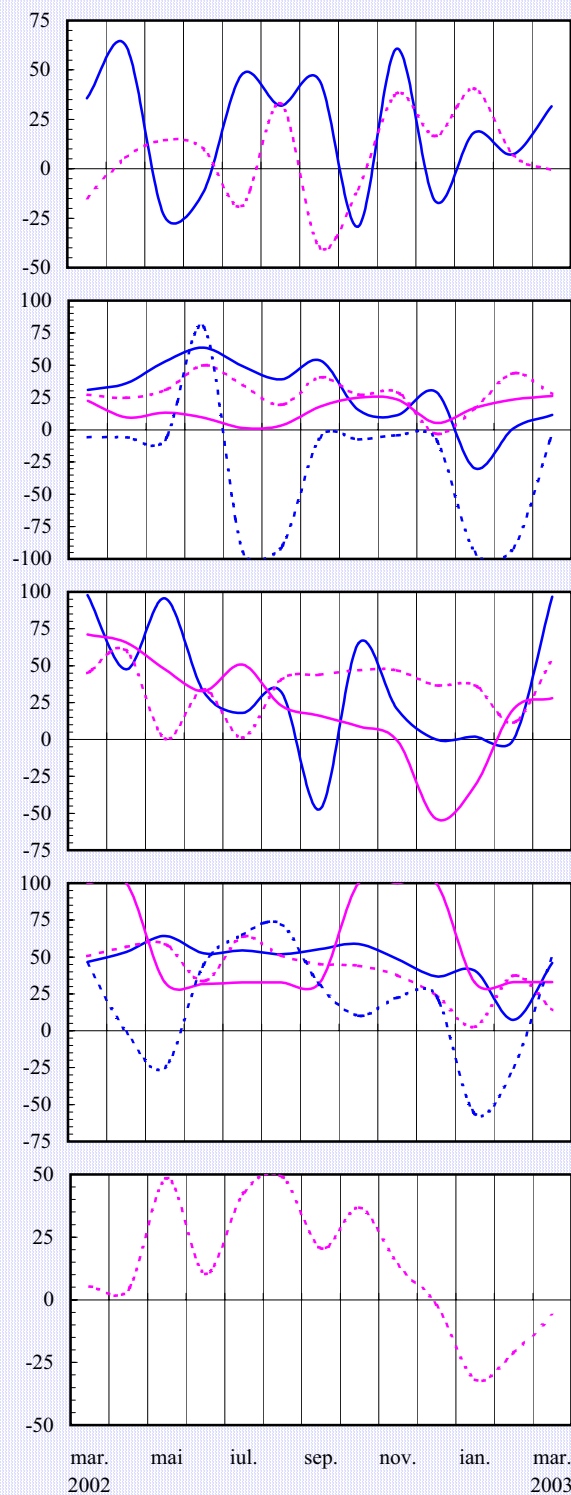
În opinia unui procentaj reprezentat de aproape 12 la sută dintre participanții la sondaj (cu 6 puncte procentuale mai mult decât în luna februarie), profitabilitatea nu se va ameliora. Reprezentanții acestei categorii provin cu precădere din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou (67 la sută), din industria alimentară (42 la sută), metalurgie (27 la sută) și activitatea de construcții (20 la sută).

Cu toate că s-a redus considerabil comparativ cu ultimele luni, procentajul celor sceptici rămâne majoritar. În opinia a circa 50 la sută dintre cei chestionați (cu 25 puncte procentuale mai puțin decât în luna februarie), preocuparea pentru creșterea nivelului productivității muncii și pentru reducerea costurilor, precum și finalizarea lucrărilor de modernizare și re tehnologizare vor conduce la menținerea nivelului de rentabilitate.

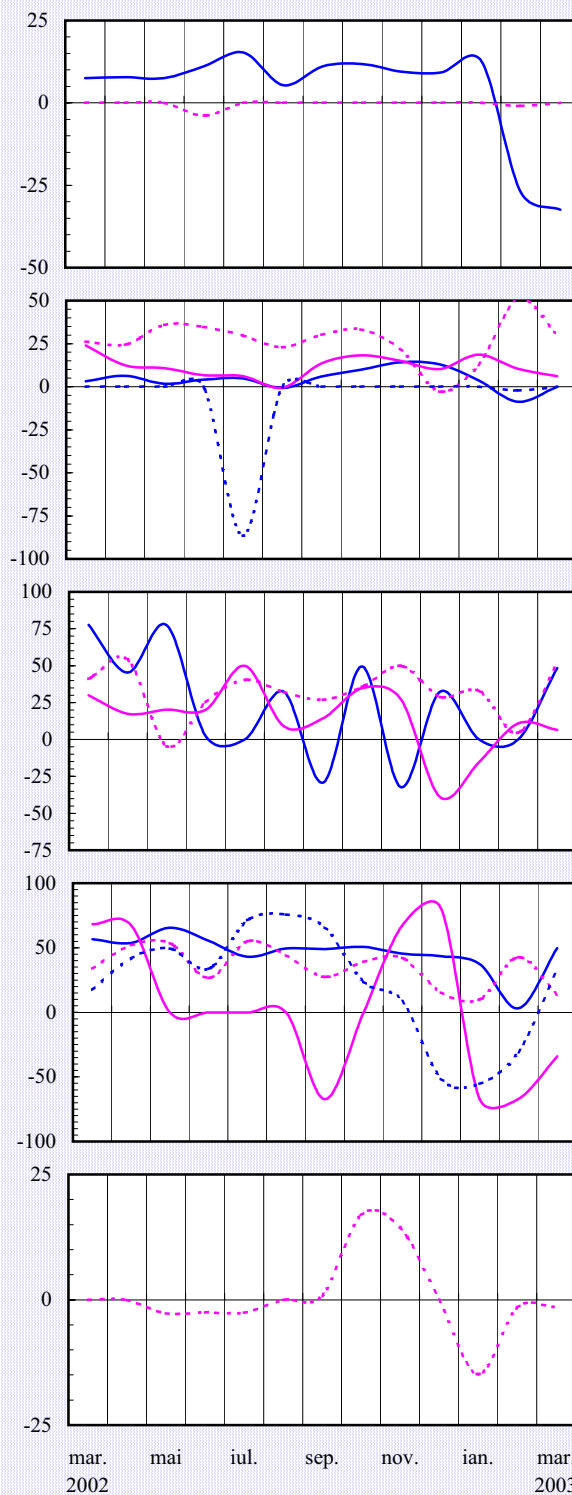
Evaluarea volumului comenzilor totale

Evaluarea volumului comenzilor pentru export

(soldul opiniilor exprimate - %)

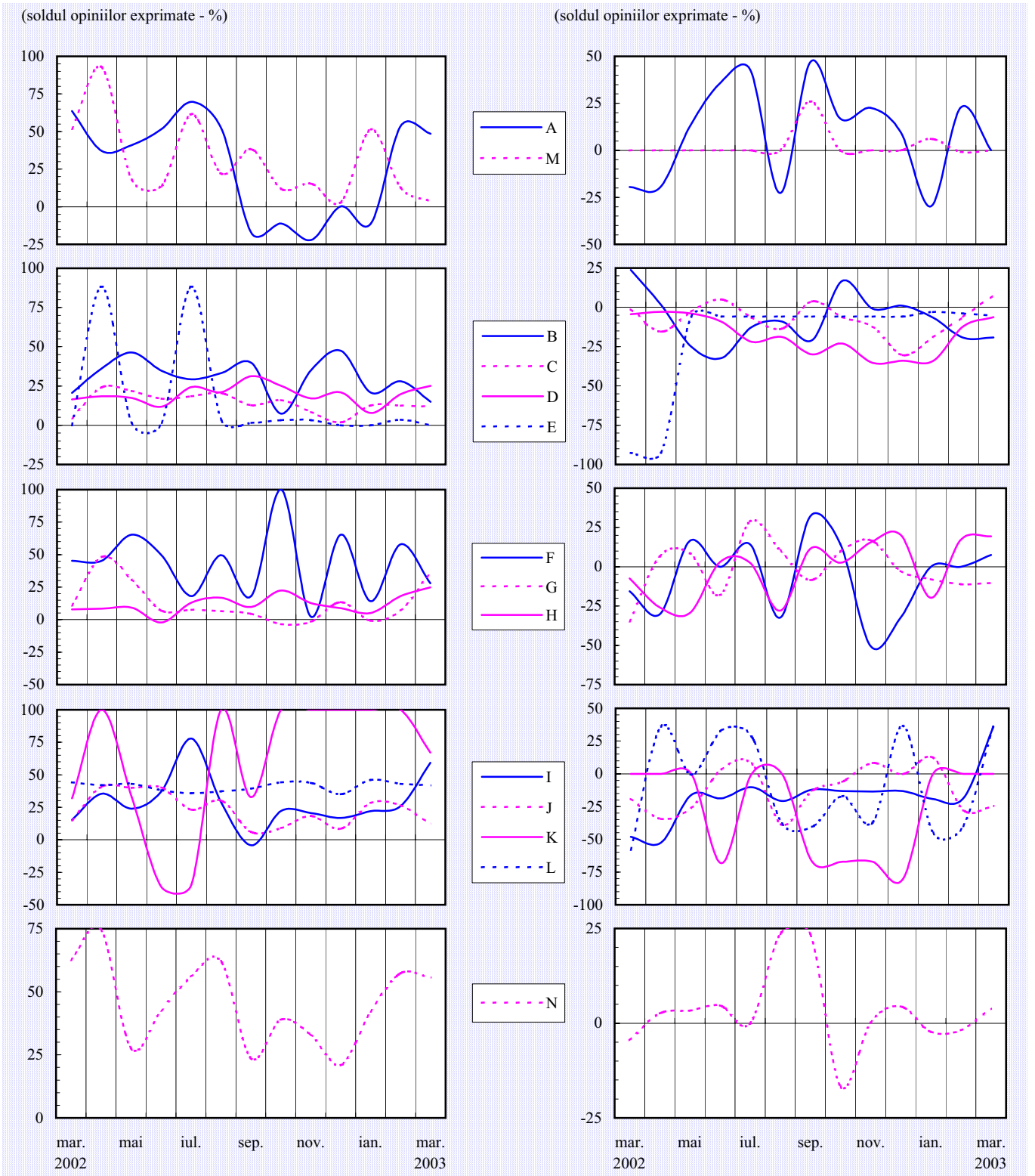
(soldul opiniilor exprimate - %)

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de desfacere

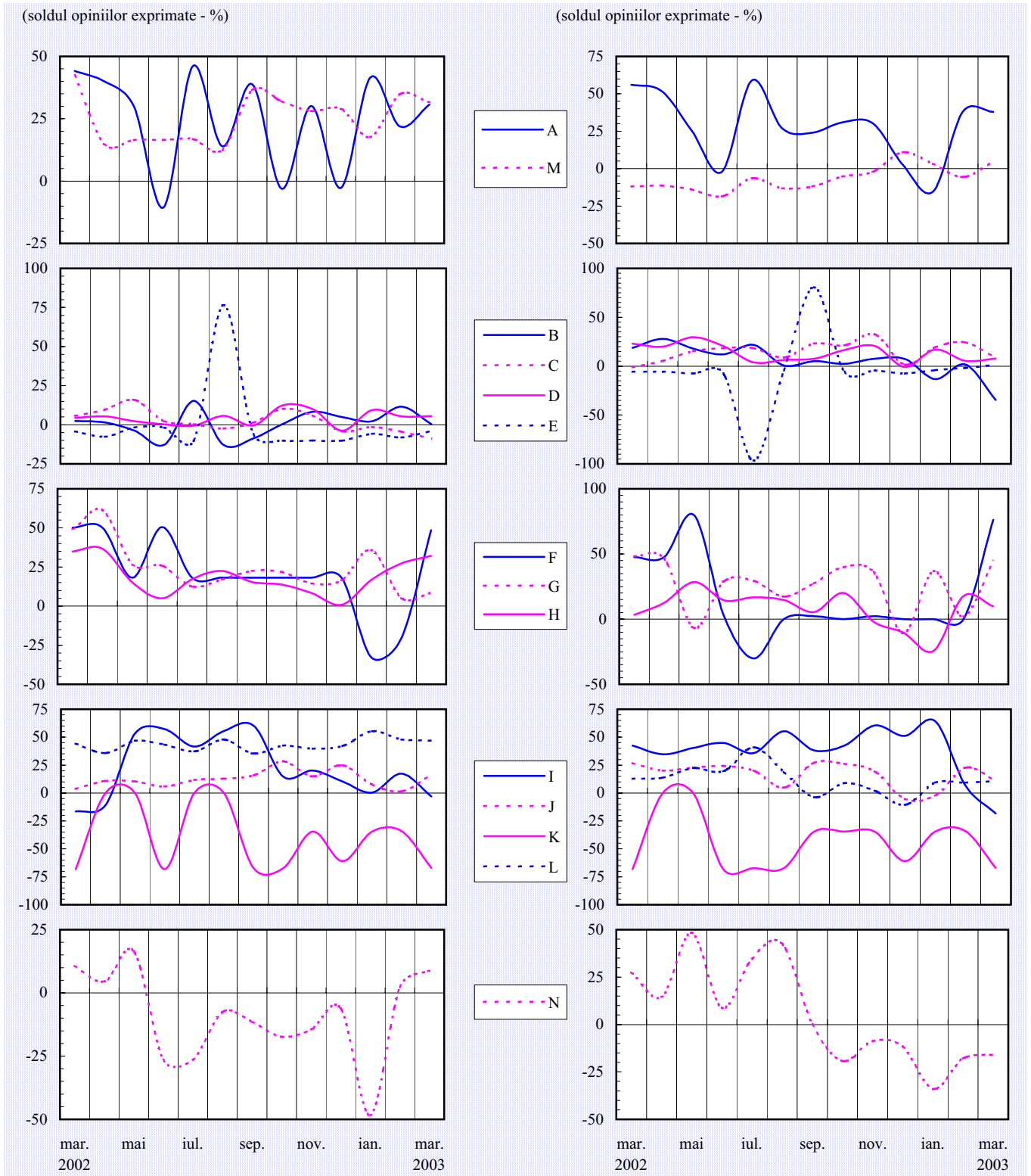
Evaluarea stocurilor de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

A - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;

B - alimentară și băuturi; produse din tutun;

C - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;

D - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;

E - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;

F - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;

G - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;

H - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;

I - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;

J - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;

K - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;

L - mijloace de transport;

M - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;

N - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată în data de 18 martie 2003.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>

ISSN 1453 – 8989